

Australian Government

ခိပ်ရီနာ်ဘဲရားစ် (COVID-19) အတၢ်ဂ့ၢ်လၢအမ့ၢ်အတီၤဒီးအကမၢ်

ဒ်အီးစတြဲလယါခိဆါမၤတၢ်လၢ COVID-19 တၢ်ဆါသတြိာ်ဆူညါအသိး, ပဘၣ်ကွၢ်ဆၢၣ်တၢ်တၢ်လၢအမ့ၢ် တၢ်ကမၤန့ၢ်ပၢ်ပသးဒီး တၢ်ဂ့ၢ်တၢ်ကျိၤလၢအအိၣ်ဝဲဒၣ်အါအါဂီၢ်ဂီၢ်အဘၣ်ထွဲဒီးတၢ်ဆါ အယၢ်အံၤန့ၣ်လီၤ. တၢ်ဂ့ၢ်တၢ်ကျိၤသ့ၣ်တဖၣ်အံၤတနီၤန့ၣ်ဘၣ်တဘၣ်အကမၢ်ဒီးအိၣ်ဒီးတၢ်လီၤဘၣ်ယိၣ်လၢအမၤဘၣ်ဒိဘၣ်ထံး တၢ်သ့န့ၣ်လီၤ. တၢ်အံၤတၢ်ကိးအိၣ်ဒီးအမ့ၢ်တၢ်ဂ့ၢ်တၢ်ကျိၤလၢအကမၢ်န့ၣ်လီၤ.

တၢ်ဂ့ၢ်တၢ်ကျိၤလၢအကမၢ်န့ၣ်ရၤလီၤအသးအတက့ၢ်လဲၣ်လဲၣ်ဒီးချ့ချ့သ့ဝဲဒၣ်ဒီးဒုးကဲထီၣ်တၢ်ကီၢ်တၢ်ခဲလၢကမ့ၢ် တဖၣ်ကထံၣ်န့ၢ်မၤလီၤတၢ်ဂ့ၢ်နီၢ်နီၢ်တဖၣ်ဒီးတၢ်ဟ့ၣ်ကူၣ်တဖၣ်လၢအအိၣ်ဝဲဒၣ်ဒီးတၢ်ဂ့ၢ်တၢ်ကျိၤလၢအကမၢ် တဖၣ်န့ၣ်လီၤ.

ယုၣ်ဒီး COVID-19 အတၢ်ဂ့ၢ်အသီလၢခံကတၢ်ဒီးအတၢ်ဒိၣ်ထီၣ် လဲၣ်ထီၣ်လၢကိးနံၤဒဲးအဖီခိၣ်, တၢ်ညီန့ၢ်မၤအ သးလၢတၢ်ကအိၣ် ဒီးတၢ်သံကွၢ်တဖၣ်ဒီးတၢ်ဘၣ်ယိၣ်တဖၣ်ဒီးဘၣ် တဘၣ်တၢ်ကတူၢ်ဘၣ်တၢ်သးဒုဒိဘၣ်ပသး တၢ်ကဆဲးဒီးသဒါသးလၢ COVID-19 အဂီၢ်န့ၣ်လီၤ. လံာ်တဘျီအံၤအတၢ်ပညိၣ်မ့ၢ်တၢ်ကဟ့ၣ်တၢ်စံးဆါဆူ တၢ်သံကွၢ်လၢတၢ်ညီန့ၢ်သံကွၢ်အီၤတဖၣ်ဒီးတၢ်ဂ့ၢ်တၢ်ကျိၤလၢအကမၢ်လၢအဘၣ်ထွဲဒီး COVID-19 အကသံၣ် ဒီးသဒါအံၤ ဘၣ်ဘၣ်,အိၣ်ဒီးတၢ် အုၣ်သးန့ၣ်လီၤ.

လၢတၢ်ဂ့ၢ်တၢ်ကျိၤလၢခံကတၢ်လၢတၢ်မၤသီထီၣ်အိၣ်ဒီးတၢ်ဟ့ၣ်ကူၣ်ဟ့ၣ်ဖးတဖၣ်အဂီၢ်ဝံသးစူၤလဲၣ်အိၣ်သကိး ဘၣ် www.health.gov.au မ့တမ့ၢ် <https://covid19inlanguage.homeaffairs.gov.au/> တက့ၢ်.

Covid-19 မ့ၢ်ဒၣ်တၢ်လီၤတၢ်ဂ့ၢ်လီၤ

တၢ်ဂ့ၢ်တၢ်ကျိၤလၢအကမၢ် COVID-19 မ့ၢ်ဒၣ်တၢ်လီၤ တၢ်ဂ့ၢ်လီၤ.

တၢ်ဂ့ၢ်နီၢ်နီၢ် COVID-19 န့ၣ်ကဲထီၣ်ခိဖျိနီၣ်ဘၣ်ခိပ်ရီနာ် (SARS-CoV-2) တခါ, လၢအဘၣ်ထွဲဒီးဘဲရားစ် အဒုၣ်ဖိထၢဖိအဒိၣ်တဒုၣ်လၢအဒုးကဲထီၣ်ကလံၤကျိၤတၢ်ဘၣ်ကူၣ်ဘၣ်ကလံၤပုၤကညီဒီးဆၢၣ်ဖိကီၢ်ဖိတဖၣ်အဂီၢ် န့ၣ်လီၤ.

တၢ်ဘၣ်ကူၣ်ဘၣ်ကတဖၣ်အံၤရဲၣ်လီၤအသးစးထီၣ်ပတီၢ်မ့ၢ်တၢ်ဘၣ်တမ့ၢ်တုၤတၢ်ဆူးတၢ်ဆါလၢအနးဒိၣ်ထီၣ်တ ဖၣ်န့ၣ်လီၤ. COVID-19 အံၤရဲၣ်လီၤအသးလၢပုၤကညီတဖၣ်အဘၣ်စၢၤ ခိဖျိတၢ်ထံအဖျါဒီးခိဖျိ တၢ်အမဲာ် ဖံးခိၣ်လၢအအိၣ်ဒီးတၢ်ဆါအယၢ်တဖၣ်န့ၣ်လီၤ.

စဲအုၣ်အတၢ်မၤလိမၤဒီးအါခါလၢအအိၣ်လၢဟီၣ်ခိၣ်တၢ်လီၤဝးဝးန့ၣ်ဖျါဝဲဒၣ်လၢစဲၣ်နီၤအတၢ်မၤကွၢ်အဒါးတဖၣ် လၢပုၤဟံၣ်ဒိၣ်ဟံၣ်ကဲအိၣ်ဒိၣ်န့ၣ်မၤလီၤဖျိၣ်ကွံာ်ဒီးရဲၣ်လီၤဘဲရားစ်လၢအဒုးကဲထီၣ် COVID-19 န့ၣ်ဝဲ, ဟံၣ်ဖျါထီၣ် ဝဲဒၣ်လၢဘဲရားစ်အံၤအအိၣ်သပုၢ်တၢ်, ဒီးတၢ်ဆါအယၢ်အံၤလီၤဆီဒီးတီးကွၢ်အတၢ်ဆါအယၢ်, ဒီးဒုးကဲလံတၢ်

ဆူးတင်ဆါလါအစာမုတ်ဝဲဒပ်ပုအဂါအါန့ၣ် ၄ ကကွဲၣ်လါအအိၣ်လါဟီၣ်ခိၣ်တၢ်လီၢ်ဝးဝးန့ၣ်သံဝဲဒပ်လါ ၁၈ လါအတီၢ်ပူၤန့ၣ်လီၤ.

လါအီးစတြဲလယါအပူၤ,ဘံးထိရံယါတၢ်ဆါဘၣ်ကူဘၣ်ကံတၢ်အတၢ်မၤကွဲၣ်အဒါး (Victorian Infectious Diseases Reference Laboratory (VIDRL))လါအအိၣ်လါ Peter Doherty Institute လါတၢ်ဆါ အတၢ်ဘၣ်ကူဘၣ်ကံဒီးဂံၢ်တြီဆါတၢ်ဆါအဂီၢ်န့ၣ်,မုၢ်ဝဲဒပ်တၢ်မၤကွဲၣ်အဒါးအခိၣ်ထံးတဖျါလါအဟံလီၤဖျါန့ၣ် SARS-CoV-2 န့ၣ်လီၤ. VIDRL နီၤဟ့ၣ်ဝဲဒပ်ဘဲရးစံလါတၢ်ဟံလီၤဖျါန့ၣ်ဃုာ်ဒီးအီးစတြဲလယါတၢ် မၤကွဲၣ်အဒါးလါအဂါတဖျါ, World Health Organization ဒီးထံကီၢ်အဂါတဖျါ,လါတၢ်ကမၤလဲၤထီၣ်လဲၤထီၣ်, ဟံဂၢ်ဟံကျါဒီးမၤလီၤတံၢ်တၢ်မၤကွဲၣ်ထံၣ်န့ၣ် COVID-19 တၢ်ဆါအဃာ်န့ၣ်လီၤ.

အီးစတြဲလယါန့ၣ်အတၢ်ဘၣ်ကူဘၣ်ကံဝဲဒပ်လါအန့ၣ်ဘၣ်တၢ်ဆါထွဲလါပုၤစဲၣ်နီၤအပုၤယဲၤဘျးစဲလါကမုၢ်ဒီးတမ့ၢ်က မုၢ်တၢ်မၤကွဲၣ်အဒါးလါအဃုသ့ၣ်ညါတၢ်ဆါလါအအိၣ်ဒီးတၢ်သ့တၢ်ဘၣ်ဒီးတၢ်ဟံပနီၣ်လါအဘၣ်လီၢ်ဘၣ်စးလါ တၢ်ကထံၣ်န့ၣ်ဒီးမၤလီၤတံၢ် SARS-CoV-2 န့ၣ်လီၤ. တၢ်မၤကွဲၣ်အဒါးသ့ၣ်တဖျါအံၤအတၢ်သ့တၢ်ဘၣ်လါ တၢ် ကမၤအါထီၣ်တၢ်မၤကွဲၣ်အကံၢ်အစီကဲတၢ်အကါဒိၣ်လါအီးစတြဲလယါအတၢ်တုၤထီၣ်ထီၣ်ဘးလါအတၢ်ဖီၣ်ဂၢ် ဃာ်တၢ်ဆါအတၢ်ရၤလီၤအသးအယုာ်ဒီးသ့ဟးဆွဲးတၢ်ဘၣ်ကူဘၣ်ကံအဒိၣ်အမုၢ်အယုာ်လါတၢ်ထံၣ်အီၤလါထံ ကီၢ်အဂါတဖျါအပူၤန့ၣ်လီၤ. တၢ်ဂ့ၢ်တၢ်ကျိၤဘၣ်ဃးဒီးပုၤလါအအိၣ်ဒီး COVID-19 အနီၢ်ဂံၢ် ဒီးပုၤသံလါ တၢ်ဆါတခါအံၤအနီၢ်ဂံၢ်န့ၣ်ဘၣ်တၢ်ထီၣ်ဖျါအီၤလါအီးစတြဲလယါဒီးဟီၣ်ခိၣ်တၢ်လီၢ်ဝးဝးန့ၣ်လီၤ. နသမံသ မိးဝဲဒပ် COVID-19 အကိးနံၤဒဲးတၢ်ဂ့ၢ်တၢ်ကျိၤထီၣ်လါ အဘၣ်ထွဲဒီးကီၢ်အီးစတြဲလယါ www.health.gov.au န့ၣ်သ့ဝဲလီၤ.

ကသံၣ်ဒိသဒါတဖျါ

တၢ်ဂ့ၢ်တၢ်ကျိၤလါအကမၢ် COVID-19 အကသံၣ်ဒိသဒါန့ၣ်တၢ်ထုးထီၣ်အီၤချ့တလါခါး,တၢ်တမၤ ကွဲၣ်အီၤလီၤတံၢ်လီၤဆဲးဘၣ်ဒီးတပူၤဖျဲးဘၣ်.

တၢ်ဂ့ၢ်နီၢ်နီၢ် COVID-19

အကသံၣ်ဒိသဒါတဖျါန့ၣ်ဘၣ်တၢ်ဒုးအိၣ်ထီၣ်အီၤချ့ချ့လါတအိၣ်ဒီးတၢ်ကကွဲၣ်ကဟံကွဲၣ်အကံၢ်အစီ,အတၢ်ပူၤဖျဲး ဒီးအတၢ်တုၤလီၤတီၤလီၤန့ၣ်ဘၣ်န့ၣ်လီၤ.

ပုၤဃုသ့ၣ်ညါမၤလိတၢ်လါအအိၣ်လါဟီၣ်ခိၣ်တၢ်လီၢ်ဝးဝးမၤသကိးတၢ်လံဆူၣ်ဆူၣ်လါတၢ်ကဒုးကဲထီၣ် COVID-19 အကသံၣ်ဒိသဒါအံၤစးထီၣ် လါတၢ်ဆါသတြီၣ်တခါအံၤကဲထီၣ်အသးအပတီၢ်အခိၣ်ထံးသီသီအခါ လံန့ၣ်လီၤ. အဝဲသ့ၣ်မၤချ့ထီၣ်တုၤလံအတၢ်မၤကဲထီၣ်ကသံၣ်ဒိသဒါအံၤန့ၣ်လီၤ စံးဘျးဘၣ်တၢ်မၤဖဲးသကိးမၤ သကိးတၢ်လါ ပုၤစဲၣ်အ့ၣ်ဖိ,ပုၤထုးထီၣ်တၢ်တဖျါဒီးပုၤရၤလီၤတၢ်တဖျါအဘၣ်စၢၤန့ၣ်လီၤ.

ဟီၣ်ခိၣ်ဒိဘျးကျိၣ်စုတၢ်မၤစၢၤဆီၣ်ထွဲလါအတၢ်ဒိးဒီးလါညါတခါအံၤပျဲဝဲဒပ်တၢ်ဒိၣ်ထီၣ်လဲၤထီၣ်ဒီးတၢ်မၤလါ ထီၣ်ပုၤထီၣ်အတၢ်ရဲၣ်ကျဲၤလီၤ အပတီၢ်တဖျါလါအဘၣ်ထွဲဒီး COVID-19 အကသံၣ်ဒိသဒါတဖျါန့ၣ် လဲၤအ ဃဲၤအသးတဘျီဃီ,လါတၢ်ခါဝံၤမးအဂါတခါကဲထီၣ်အသးအလီၤန့ၣ်လီၤ. COVID-19 အကသံၣ်ဒိသဒါ တဖျါလါတၢ်မၤကဲထီၣ်အီၤအဲအံၤ အါဒိၣ်တၢ်ကွဲၣ်န့ၣ်ဒုးဟံဃုာ်ပုၤအဂါလါအကထိကလး လါအဝဲသ့ၣ် အကသံၣ်အတၢ်မၤကွဲၣ်အပူၤန့ၣ်လီၤ.

အမဲာ်ညါ၊ တၢ်ဃုသ့ညါမၤလိဘၣ်ဃးမ့ၢ်တၢ်ကဒီဆၢဝဲဒၣ် တၢ်ဆါသတြိၣ်ဒဲလဲၣ်န့ၣ်ကဲထီၣ်တ့ၢ်လံာ်အသးဖး ယံာ်တချး COVID-19 ကဲထီၣ်ဘၣ်အခါန့ၣ်လီၤ. တၢ်ဃုသ့ညါမၤလိတခါအံၤကွၢ်ဝဲဒၣ်တၢ်ဂ့ၢ်ထၢဖိၣ်အသးလၢ အအိၣ်ဝဲဒၣ် လၢခိၣ်ရိန့ၣ်ဘဲရးစံလၢအကဲထီၣ်အသးလၢအပူၤကွၢ်လၢအမ့ၢ်တၢ်ဒဲသိး SARS လၢအကဲထီၣ်ဖဲ ၂၀၀၂ ဒီး MERS လၢအကဲထီၣ်ဖဲ ၂၀၂၁, န့ၣ်ဟ့ၣ်လံာ်ဃုသ့ညါမၤလိတဖိတဖၣ် ဒီးတၢ်ဂ့ၢ်လၢအကဟံးဖိၣ်ထီၣ်မၤဝဲဒၣ်ဖဲအကဘၣ်ဒုးကဲထီၣ် COVID-19 အကသံၣ်ဒီသဒါအခါန့ၣ်လီၤ.

လၢအိးစတြိၣ်လယါအပူၤ,တၢ်ကူစါယါဘျါပီးလီၤအပုၤရဲၣ်ကျဲၤပၤဆၢတၢ် (TGA)သမံသမိးဝဲဒၣ် COVID-19 အကသံၣ်ဒီသဒါအံၤဆူၣ်ဆူၣ်ကလဲာ်တချးအဟ့ၣ်ဝဲဒၣ်တၢ်ပျဲလၢတၢ်ကသူအိၣ်ပုၤတၢ်ပူၤဖျဲး,အကံာ်အစီထီၣ်ဘး ဒီးအတၢ်တုၤလီၤတီၤလီၤအဂီၢ်န့ၣ်လီၤ. TGA အံၤကွၢ်ဟ့ၣ်ဝဲဒၣ် COVID-19 အကသံၣ်ဒီသဒါအတၢ်ပူၤ ဖျဲးဆူညါဒီးအဝဲသ့ၣ်သမံသမိးစ့ၢ်ကိး COVID-19 အကသံၣ်ဒီသဒါလၢတၢ်ထုးထီၣ်အီၤတကရူၢ်စ့ၢ်စ့ၢ်အဂီၢ်လၢတၢ်ကမၤလီၤတၢ်အတုၤထီၣ်ကံာ်စီတီၤပတီၢ်တမံၤဃီန့ၣ်လီၤ.

တၢ်ဂ့ၢ်တၢ်ကျိၤလၢအကမ့ၢ် COVID-19 အကသံၣ်ဒီသဒါန့ၣ်အလီၤပျံၤဒိၣ်မးဒီးပုၤအါဂၤ ကသံဝဲဒၣ်
လၢကသံၣ်ဒီသဒါအတၢ်ဘၣ်ဒိဘၣ်ထံးအသိအါန့ၢ်ဒီး COVID-19 တၢ်ဆါအဃာ်တက့ၢ်လီၤ.

တၢ်ဂ့ၢ်နီၢ်နီၢ် COVID-19 အကသံၣ်ဒီသဒါအတၢ်ဘျးတၢ်ဖိၣ်န့ၣ်အတယၢ်ဃာဒိၣ် န့ၢ်ဒီးအတၢ်လီၤပျံၤတဖၣ်န့ၣ်လီၤ. ကသံၣ်အတၢ်မၤကွၢ်လၢ Pfizer/BioNTech (Comirnaty) ဒီး AstraZeneca (Vaxzevria) အကသံၣ်ဒီသဒါအဂီၢ်တဖၣ်ဒုးန့ၣ်ဖျါ ထီၣ်ဝဲဒၣ်လၢအတုၤထီၣ်ထီၣ်ဘးလၢတၢ်ကဒီသဒါတၢ်အိၣ်ထီၣ်ဒီး COVID-19 အတၢ်ဆါပနီၣ်တဖၣ်ဒီးဒီသဒါထီၣ်ဒါတၢ်ဆါလၢအ ဒိၣ်အမ့ၢ်တဖၣ်န့ၣ်လီၤ.

ကသံၣ်ဒီသဒါအတၢ်ဘၣ်ဒိဘၣ်ထံးလၢအကဲထီၣ်ညါန့ၣ်တဖၣ်န့ၣ်ဟံာ်ဃုတၢ်လီၤဘဲးလီၤတီၤ,ခိၣ်သ့ၣ်ဃံဆါ,မိၢ်ပုၤဆါဒီးတၢ်လီၤကိၢ်န့ၣ်လီၤ. ကသံၣ်အတၢ်ဘၣ်ဒိဘၣ်အိၣ်အမ့ၢ်တဖၣ်ဟံာ်ဃု anaphylaxis ဒီးတၢ်ဆါအတၢ်အိၣ်သးလၢတညါန့ၣ်ကဲထီၣ်အသးလၢတၢ်ကိးအိၣ် thrombosis ဃုာ်ဒီး thrombocytopenia အတၢ်ဆါဖိၣ် (TTS)လၢအဘၣ်ထွဲဒီး COVID-19 အကသံၣ်ဒီသဒါ AstraZeneca န့ၣ်လီၤ. TTS မ့တမ့ၢ်ကသံၣ်ဒီသဒါဒုးကဲထီၣ် thrombotic thrombocytopenia (VITT),မ့ၢ်တၢ်ဆါအတၢ်အိၣ်သးလၢတၢ်ထံာ်န့ၢ်အီၤသီသီလၢတညါန့ၣ်ကဲထီၣ်အသးတခါလၢအအိၣ်ဒီးကျိၤကွၢ်လီၤဆီလၢအမ့ၢ်တၢ်ဂ့ၢ်အဂၤလၢအဒုးကဲထီၣ် thrombosis န့ၣ်လီၤ. တၢ်ဂ့ၢ်လၢအကဲထီၣ်ဒီးတၢ်ဟံာ်ဖျါထီၣ်အီၤအကျါ,တၢ်မၤနီၣ်မၤဃါလၢတၢ်တသ့ညါအီၤလၢအမၤအါထီၣ် TTS အတၢ်လီၤပျံၤအဂီၢ်န့ၣ်တအိၣ်ဘၣ်.

TTS ဟံာ်ဃုသ့ၣ်ကိၢ်လိၣ်ထီၣ်အသး (thrombosis) ဒီးသ့ၣ်ဖျါအနီၢ်ဂံၢ်စ့ၢ် (thrombocytopenia) ဒီးကဲထီၣ်အသးလၢနီၢ်ခိၣ်အကွၢ်အဂီၢ်တဒဲသိးလိာ်အသးအပူၤန့ၣ်သ့လီၤ.

မ့ၢ်ဘၣ်ကွၢ်ဖိၣ်ခဲလၢခဲဆူန့ၣ်, TTS ဒ်ကသံၣ်အတၢ်ဘၣ်ဒိဘၣ်ထံးတခါအသိးန့ၣ်ကဲထီၣ်အသးစ့ၢ်ဒိၣ်မးလီၤ. TTS အတၢ်လီၤပျံၤန့ၣ်တၢ်ထီၣ်တယာ်လၢ အကဲထီၣ်အသးလၢအိးစတြိၣ်လယါအပူၤအကအိၣ်ဝဲဒၣ်ကသံၣ်ဒီသဒါ AstraZeneca ၁၀၀,၀၀၀ အကျါကကဲထီၣ် ၂.၉ ဂၤလၢပုၤလၢအသးအိၣ် ၆၀ ဆူအဖီလၢဒီးမ့ၢ်လၢပုၤလၢအသးန့ၣ်အိၣ် ၆၀ ဆူအဖီခိၣ်တဖၣ်အဂီၢ် ၁၀၀,၀၀၀ အကျါကကဲထီၣ် ၁.၈၀၀န့ၣ်လီၤ. TTS အံၤအိၣ်ဖျါလၢတညါန့ၣ်ကဲထီၣ်အသးဖဲဆဲး AstraZeneca ခံဖျါတဖျါဝံၤအလီၢ်ခံ,ဖဲမ့ၢ်ကွၢ်တၢ်ဂ့ၢ်ထၢဖိၣ်အိၣ်ဟဲလၢ United Kingdom (UK) လၢအဒုးန့ၣ်ဝဲဒၣ်တၢ်ဆဲးကသံၣ်ခံဖျါတဖျါလၢအအိၣ် ဒီးတၢ်အိၣ်သးအံၤပုၤ အဂၤတကကွၢ်အကျါ ၁.၅ ဂၤန့ၣ်လီၤ.

ယုတ်ဒီး TTS အတၢ်ဂၢ်လၢအကဲထီၣ်အသးလၢ TGA ဟ်ပနီၣ် တဲလီၤတၢ်မ့တမ့ၢ်တဲလၢဘၣ် တဘၣ်အကဲထီၣ် ဝဲဒၣ်န့ၣ်,အါဒၣ်တၢ်တက့ၢ်န့ၣ်စံၣ်လီၤဘၣ်လၢတၢ်ဆါဟံၣ်န့ၣ်လီၤ.

စးထီၣ်လၢတၢ်ထုးထီၣ်ဟ့ၣ်လီၤအကသံၣ်ဒီသဒါလၢအကဲထီၣ်သးဖဲ ၂၆ သီလါအီကူး ၂၀၂၁ န့ၣ်လံၤလံၤန့ၣ်, COVID-19 အကသံၣ်ဒီသဒါအံၤဘၣ်တၢ်ဆဲးန့ၣ်လံၤကမ့ၢ်အိၣ်လံၤအဖျါၣ် ၁၇.၁ ကကွဲၢ်ဖျါၣ်န့ၣ်လီၤ. TGA ဒီးန့ၣ်ဘၣ်ဒီးကွၢ်သမံသမိးက့ၤတၢ်ဟ်ဖျါအနီၢ်ဂံၢ်လၢအအါတခါ လၢ အဘၣ်ထွဲဒီးတၢ်သံတၢ်ပုၤလၢပုၤလၢအ ဆဲးဒီသဒါအသးဖဲအတယံၢ်ဒီးဘၣ်အကျါဒီးထံၣ်ဝဲဒၣ်လၢပုၤထဲဒၣ် (၇)ဂၤန့ၣ်အတၢ်သံန့ၣ်ဘျးစဲအသးဒီးတၢ်ဆဲး ဒီသဒါသးန့ၣ်လီၤ. တၢ်သံတၢ်ပုၤသ့ၣ်တဖၣ်အံၤခဲလၢန့ၣ်ဘၣ်ထွဲလီၤလီၤဒီးအတၢ်ဆဲး AstraZeneca အကသံၣ် ဒီသဒါအခိၣ်ထံးတဖျါၣ်-vaccine –ယုဂၤန့ၣ်မ့ၢ် TTS အတၢ်ဂၢ်ဒီးအဂၤတဂၤန့ၣ်မ့ၢ်တၢ်ဂၢ်လၢအ မ့ၢ်ဂံၢ်တြီဆါ တၢ်ဆါ thrombocytopenia န့ၣ်လီၤ.

ပုၤလၢအအိၣ်ဒီးနီၢ်တဂၤအတၢ်စံၣ်စိမ့တမ့ၢ်ဟံၣ်ဖိဖိဖိအတၢ်စံၣ်စိလၢအအိၣ်ဒီးသ့ၣ်ကိၢ်လိၣ်ထီၣ်အသးအတၢ် ဂၢ်တဖၣ်,အိၣ်ဒီးတၢ်လီၤပျံၤအတၢ်ဂၢ်ကီလၢသ့ၣ်ကိၢ်လိၣ်ထီၣ်အသးတဖၣ်မ့တမ့ၢ်တၢ်မၤဘူလီၤသ့ၣ်အကသံၣ်က သီတဖၣ်န့ၣ်ဆဲးဝဲဒၣ် AstraZeneca သ့လီၤ. ဒ်တၢ်ပလီၢ်ပဒီးသးတခါအသိးပုၤလၢအအိၣ်ဒီးသ့ၣ်ကိၢ်လိၣ်ထီၣ် သးအတၢ်တဘၣ်လီၤဘၣ်စးလၢအမ့ၢ်ပုၤလၢအနီၢ်ဂံၢ်စ့ဒိၣ်မးတဖုန့ၣ်မ့ၢ်ပုၤလၢအကြားမၤန့ၣ် COVID-19 အကသံၣ်ဒီသဒါလၢအလီၤဆီတခါန့ၣ်လီၤ.

ဖဲန့ၣ်မ့ၢ်လဲၤခီဖျိဘၣ်ကသံၣ်ဒီသဒါအတၢ်ဘၣ်ဒိဘၣ်ထံးတခါအခါ,မၤန့ၣ်တၢ်မၤစၢၤလၢတၢ်အိၣ်ဆူၣ်အိၣ်ချ့အပုၤဖဲၣ် နီၤတဂၤအအိၣ်ဒီး ဟ်ဖျါထီၣ်ဆူ TGA (လီတဲစိ- 1300 134 237) တက့ၢ်.

တၢ်ဂၢ်တၢ်ကျိၤလၢအကမၢ် The COVID-19 အကသံၣ်ဒီသဒါန့ၣ်တၢ်ဟ့ၣ်လီၤအီၤဒ်တၢ်ဂၢ်တခါလၢ တၢ်ကထာဖျိၣ်န့တၢ်လီၤစၢၤလီၤသ့ၣ်အဂ့ၢ်အကျိၤ (DNA) န့ၣ်လီၤ.

တၢ်ဂၢ်နီၢ်နီၢ် ဖဲတၢ်ဆဲးဒီသဒါအသးအကတီၢ်တၢ်ပညိၣ်လၢတၢ်က ထာဖျိၣ်ဝဲဒၣ် DNA န့ၣ် တၢ်တမၤအီၤခဲအံၤဒီး တၢ်တမၤအီၤလၢခါဆူညါအဂီၢ်နီၢ်တဘျီဘၣ်န့ၣ်လီၤ

အီးစတြဲလယါအပဒိၣ်အတၢ်မုၢ်လၢကွၢ်စိလၢတၢ်ထုးထီၣ်ဟ့ၣ် COVID-19 အကသံၣ်ဒီသဒါမ့ၢ်တၢ်ကဒီ သဒါ အီးစတြဲလယါဖိတဖၣ်, ဟ့ၣ် COVID-19 အကသံၣ်ဒီသဒါတဖၣ်လၢတၢ်ကဒီသဒါနီၢ်တဂၤစုၣ်စုၣ်လၢအ ကအိၣ် ထီၣ်ဒီးတၢ်ဆါအိၣ်အမုၢ်ဒီးတၢ်သံတၢ်ပုၤလၢအကဲထီၣ်ခီဖျိ SARS-CoV-2 ဘဲရးစံအသးန့ၣ်လီၤ.

COVID-19 အကသံၣ်ဒီသဒါ လၢအန့ၢ်ဘၣ်တၢ်ပျဲလၢတၢ် ကသူအီၤလၢအီးစတြဲလယါအပူၤန့ၣ်ဘၣ်တၢ်ဟ့ၣ် လီၤအီၤခီဖျိ တၢ်ဆဲးန့ၣ်ကသံၣ်ဆူယုၢ်ညၣ်အလီၤ,ညီၣ်န့ၣ်ယုၢ်ညၣ်လၢအအိၣ်လၢစုဒုၣ်လီၤန့ၣ်လီၤ. တၢ်တဟံးန့ၢ် တၢ်လၢနနီၢ်ခိအမိၢ်ပုၤအပူၤနီၢ်တမံၤ, ဟ်ယုတ်ဒီးန့ၣ် DNA န့ၣ်ဘၣ်. COVID-19 အကသံၣ်ဒီသဒါအံၤ ဆီတလဲဝဲဒၣ် န့တၢ်လီၤစၢၤလီၤသ့ၣ်မ့တမ့ၢ် DNA တသ့ဘၣ်.

တၢ်ဂၢ်တၢ်ကျိၤလၢအကမၢ် COVID-19 အကသံၣ်ဒီသဒါမၤဟးဂီၤမုၢ်ခွါအချံအသၣ်လီၤ.

တၢ်ဂၢ်နီၢ်နီၢ် စဲအ့ၣ်အတၢ်အုၣ်သးတအိၣ်ဝဲဒၣ်နီၢ်တမံၤလၢအဆိၣ်ထွဲဝဲဒၣ် COVID-19 အကသံၣ်ဒီသဒါတဖၣ် လၢအန့ၢ်ဘၣ်တၢ် ပျဲလၢတၢ်ကူစါယါဘျီပီးလီၤအပူၤရဲၣ်ကျဲၤပၤဆုၤတၢ် (TGA) လၢကတီၢ်အံၤန့ၣ်ဒုးကဲထီၣ်ဖိ သံဒီး,မ့တမ့ၢ်မၤဘၣ်ဒိဘၣ်ထံး ချံသၣ်န့ၣ်လီၤ. မ့တမ့ၢ်ဘၣ်လၢကသံၣ်ဒီသဒါအံၤအပူၤဖျဲးဒီးအတုၤလီၤတီၤလီၤန့ၣ်,

TGA တပျဲကသံပုံအံလၢတၢ်ကသုအီၤလၢ အီးစတြၢလယါအပူၤဘၣ်.

တၢ်အံၤဟံၣ်ဃုာ်တၢ်မၤဘၣ်ဒိဘၣ်ထံးချံသၢ်န့ၣ်လီၤ. COVID-19 အကသံပုံဒိသဒါ, ဒ်သိးဒီးကသံပုံဒိသဒါလၢအဂၤတဖၣ်အသိး, မၤတၢ်လၢတၢ်ကသံပုံလိပနီၢ်ခိလၢအကဒုးအိၣ်ထီၣ်ဂံၢ်တြီဆၢတၢ်ဆါတဖၣ်လၢအကဒုးထီၣ်ဒါဘဲရးစံလၢအဒုးကဲထီၣ် COVID-19 လၢတၢ်ကဒိသဒါခါဆူညါအတၢ်ဆူးဆါထီၣ်န့ၣ်လီၤ. တၢ်အုၣ်သးလၢအမ့ၢ်ဂံၢ်တြီဆၢတၢ်ဆါလၢအအိၣ်ထီၣ်ခိဖျိ COVID-19 အကသံပုံဒိသဒါန့ၣ်ဒုးကဲထီၣ်တၢ်ဂ့ၢ်ကီတမံၤလၢလၢဃုာ်ဒီးတၢ်ဒါထီၣ်,ဟံၣ်ဃုာ်ဖိသၢ်အထံချီဒါအတၢ်ဒိၣ်ထီၣ်အဂ့ၢ်အကျါန့ၣ်တအိၣ်ဘၣ်.

တၢ်ဂ့ၢ်တၢ်ကျါလၢအကမၢ် COVID-19 အကသံပုံဒိသဒါဆီတလဲန DNA လီၤ.

တၢ်ဂ့ၢ်နီၢ်နီၢ် COVID-19 အကသံပုံဒိသဒါတဆီတလဲန DNA ဘၣ်. ကသံပုံဒိသဒါတဖၣ်မၤသကိးဃုာ်တၢ်ဒီးနနီၢ်ခိအန့ဆၢတၢ်တြီဆၢတၢ်ဆါလၢတၢ်ကမၤစၢၤဒုးအိၣ်ထီၣ်ဂံၢ်တြီဆၢတၢ်ဆါအဟီၣ်လၢ COVID-19 အတၢ်ဆူးတၢ်ဆါအဂီၢ်န့ၣ်လီၤ.

COVID-19 အကသံပုံဒိသဒါအကလုာ်သၢခါန့ၣ်ကတီၢ်အံၤတၢ် ဟ့ၣ်လံအီၤဒီးတၢ်ပျဲလၢတၢ်ကသုအီၤလၢအီးစတြၢလယါအပူၤလီၤ – Pfizer အကသံပုံဒိသဒါဒီး Moderna အကသံပုံဒိသဒါလၢအသုဝဲဒၣ် mRNA အပျဲၢ်စီၢ်, ဒီး AstraZeneca အကသံပုံဒိသဒါလၢအသုဝဲဒၣ် viral vector အပျဲၢ်စီၢ်န့ၣ်လီၤ.

Vector အကသံပုံဒိသဒါတဖၣ်သုဝဲဒၣ်ဆၢဖိကီၢ်ဖိအဘဲရးစံလၢတမၤဘၣ်ဒိဘၣ်ထံးတၢ်ဘၣ်ဒီး အဂံၢ်စံၤလၢအအိၣ်ဒီးစၢၤသွဲၣ်အခိးတၢ်နီၢ်ဂံၢ်လၢဖရိၣ်တံၣ်တခါလၢအကဲတၢ်လီၤဆီလၢခိၣ်ရိန့ၣ်ဘဲရးစံအဂီၢ်, ညီန့ၣ်သုဝဲဒၣ်စၢၤသွဲၣ်အခိးတၢ်နီၢ်ဂံၢ်လၢတၢ်ကိးအမံၤဒ် RNA လၢအကဟ့ၣ်သဆၢထီၣ်တၢ်ထုးထီၣ်ဝဲဒၣ်ဖရိၣ်တံၣ်အိၣ်ဒီးအဆူၣ်လီၤ ဆီဒၣ်တၢ်လၢခိၣ်ရိန့ၣ်ဘဲရးစံအဂီၢ်န့ၣ်လီၤ. ကသံပုံဒိသဒါခံမံၤလၢတၢ်ဆီတလဲလၢန DNA အဂီၢ်တသ့ဘၣ်.

COVID-19 အကသံပုံဒိသဒါအတၢ်န့ၣ်ကမၢ်လၢအညီန့ၣ်ကဲထီၣ် တခါစံးဝဲဒၣ်လၢ mRNA အကသံပုံဒိသဒါအံၤဆီတလဲန DNA သ့လီၤ, တၢ်အံၤန့ၣ်အတမ့ၢ်ဘၣ်. mRNA အကသံပုံဒိသဒါ သုဝဲဒၣ်စၢၤသွဲၣ်အခိးတၢ်နီၢ်ဂံၢ်လၢတၢ်ကိးအမံၤဒ် RNA လၢတၢ်ကဟ့ၣ်သဆၢထီၣ် တၢ်ထုးထီၣ်ဝဲဒၣ်ဖရိၣ်တံၣ် အိၣ်ဒီးအဆူၣ်လီၤဆီဒၣ်တၢ်လၢခိၣ်ရိန့ၣ်ဘဲရးစံအဂီၢ်န့ၣ်လီၤ. တဘျီဖဲ mRNA န့ၣ်လီၤဆူန့ၣ်ခိအစဲလ်တဖၣ်အပူၤလံန့ၣ်, စဲလ်ဖျါဖိတဖၣ်သုဝဲဒၣ်တၢ်န့ၣ်လီၤလၢအအိၣ်လၢ RNA အပူၤလၢတၢ်ကမၤကဲထီၣ် ဖရိၣ်တံၣ်အိၣ်ဒီးအဆူၣ်န့ၣ်လီၤ. စဲလ်အဖျါတဖၣ်မၤဖျါဖရိၣ်တံၣ်အိၣ်ဒီးအဆူၣ်လၢအမံၤဖံးခိၣ်အလီၤဒီးမၤလီၤကလဲကွံာ် mRNA လၢကသံပုံဒိသဒါဟ့ၣ်လီၤဝဲဒၣ်န့ၣ်လီၤ. နီၢ်ခိအဂံၢ်တြီဆၢတၢ်ဆါအံၤမ့ၢ်ဝံၤကွၢ်နီၣ်ဖရိၣ်တံၣ်အိၣ်ဒီးအဆူၣ်ဒ်တၢ်လၢအလီၤဆီဒီးအဝဲသ့ၣ်ဒီးစးထီၣ်သ့ၣ်ထီၣ်ဂံၢ်တြီဆၢအသန့တခါလၢအကထီၣ်ဒါတၢ်န့ၣ်လီၤ. RNA လၢအကသံပုံဒိသဒါအကျါန့ၣ်တဆီတလဲမ့တမ့ၢ်တမၤဃုာ်တၢ်ဒီးပ DNA လၢကျဲနီၣ်တဘိအပူၤဘၣ်.

တၢ်ဂ့ၢ်တၢ်ကျါလၢအကမၢ် COVID-19 အကသံပုံဒိသဒါအံၤဘျးစဲနဒီးအ့ထၢ်နဲး Wi-Fi, 5G မ့တမ့ၢ် Bluetooth သ့လီၤ.

တၢ်ဂ့ၢ်နီၢ်နီၢ် COVID-19 အကသံပုံဒိသဒါအံၤဘျးစဲနဒီးအ့ထၢ်နဲး Wi-Fi, 5G,Bluetooth မ့တမ့ၢ်တၢ်ဘျးစဲလၢပျဲၤတအိၣ်တမံၤလၢလၢန့ၣ်တန့ၢ်ဘၣ်ဒီးတသ့ဝဲဘၣ်.

mRNA အကသံဉ်ဒီသဒါတနီန့ၣ်ဘၣ်တၢ်ဒုးအိၣ်ထီၣ်လံအီၤလၢအဟံဉ်ဘၣ်တၢ်သုးပီးလီၤလၢတၢ် ကိးအမံၤဒံထံ ဖျၢၣ်ဟံ (hydrogel) လၢဘၣ်တဘၣ်မၤစၢၤဒုးလီၤပြီၤကသံဉ်ဒီသဒါကယီၤကယီၤဆူပဲလဲၤဖျၢၣ်တဖၣ်အပူၤန့ၣ်လီၤ. သးသမူၣ်ဂီၢ်အိၣ်ကုန့ၣ်ယၢၣ်တဖၣ်သုးတၢ်လံ hydrogels တမံၤယီၤလၢတဘျုးန့ၣ်တဘျုးလၢကျိၤကွၢ်လၢတဒံသိး လိာ်အသးတဖၣ်အပူၤန့ၣ်လီၤ. အဒိန့ၣ်, ပုၤသ့ၣ်တဖၣ်အံၤလၢတၢ်ကမၤစၢၤဖဲလဲၤအမိၢ်ပုၤ လၢအကမူၣ် ဝဲဒၣ်ဆူညါဖဲတၢ်မ့ၢ်ထၢန့ၣ်လီၤအီၤလၢပနီၢ်ခိမိၢ်ပုၤဝံၤအလီၢ်ခဲန့ၣ်လီၤ. မ့ၢ်လၢတၢ်အံၤအသိ, ပုၤတနီၤန့ၣ်န့ၣ်ဝဲဒၣ်လၢ hydrogels န့ၣ်တၢ်လိၣ်ဘၣ်အီၤလၢတၢ်ကမၤအံၤလဲၤထီၣ်ဒုးအတၢ်ထၢန့ၣ်လီၤမၤပုၤတဖၣ်အသိ, အဘျုးစဲအသး ဒီးအ့ထၢၣ်နဲးန့ၣ်သ့လီၤ.

Pfizer/BioNTech အကသံဉ်ဒီသဒါ (Comirnaty) တသ့ဝဲဒၣ် hydrogels ဒ်အပီးလီၤတခါအသိးဘၣ်. Pfizer/BioNTech အကသံဉ်ဒီသဒါဟံဉ်ဘၣ် mRNA အက့အခီလၢအကးဘၢအသးဒီးလံးပံး(တၢ်အသိ) အဖျၢၣ်န့ၣ်လီၤ. လံးပံးမၤစၢၤကသံဉ်ဒီသဒါလၢအကန့ၣ်လီၤဆူပဲလဲၤဖျၢၣ်တဖၣ်အပူၤ, ဒ်တၢ်အသလီၤလၢအဖီၣ် ဃာ်ပဲလဲၤအဖျၢၣ်တဖၣ်တပူၤန့ၣ်ကဲထီၣ်စ့ၢ်ကိးအသးအါတက့ၢ်ခိဖျိလံးပံးန့ၣ်လီၤ. ကသံဉ်ဒီသဒါဒီးတၢ်အသလီၤဟံဉ်ဖျိထီၣ်အသးသ့ညါကလဲာ်, ဟံလီၤန့ၣ် mRNA အလီၢ်လၢဖဲလဲၤဖျၢၣ်အပူၤန့ၣ်လီၤ.

တၢ်ဂ့ၢ်တၢ်ကျိၤလၢအကမၢ် COVID-19 အကသံဉ်ဒီသဒါအိၣ်ဒီးတၢ်အဘျုးဘူသလါ(microchip)မ့ တမ့ၢ်စဲးဖီကဟံဉ်အက့ၢ်အဂီၢ်တခါလၢတၢ်ကလူၤကွၢ်ဟ့ၣ်တၢ်အဂီၢ်န့ၣ်လီၤ.

တၢ်ဂ့ၢ်နီၢ်နီၢ် COVID-19 အကသံဉ်ဒီသဒါလၢတၢ်ဟ့ၣ်လံဒီးတၢ်ပျဲန့ၣ်တအိၣ်ဒီးတၢ်အဘျုးဘူသလါဖီမ့တမ့ၢ်ခိၣ် ဖျၢၣ်ထၢၣ်အစိးဝဲလဲၤအက့ၢ်အဂီၢ်နီၢ်တမံၤလၢအပူၤဘၣ်. တၢ်သ့အီၤလၢအကလူၤကွၢ်ဟ့ၣ်ပုၤကညီန့ၣ်တသ့ဘၣ်. ပီးလီၤအတၢ်ဂ့ၢ်တၢ်ကျိၤတဖၣ်လၢအဘၣ်ဃးဒီးအကသံဉ်ဒီသဒါတခါစုာ်စုာ်အပူၤတၢ်ဖိတၢ်လံလၢတၢ်သ့အီၤတ မံၤလၢလၢန့ၣ်တၢ်ရဲၣ်လီၤဃာ်အီၤဒီးအိၣ်ဝဲဒၣ်လၢတၢ်ကူၤစါယါဘျါအပီးအလီၤတဖၣ်ပုၤပၤဆၢရဲၣ်ကျဲၤတၢ် (TGA) အဟံဉ်ယဲၤသန့အလီၤန့ၣ်လီၤ. TGA မၤဝဲဒၣ်တၢ်မၤကွၢ် ကသံဉ်ဒီသဒါခဲလၢတၢ်ထုးထီၣ်အီၤတကရူၢ်စုာ်စုာ် တဘျုးတၢ်ကသ့အီၤလၢတၢ်ကမၤလီၤတၢ်အကံၢ်အစိးဒီးကွၢ်ဟ့ၣ်မ့ၢ်တၢ်ပူၤဖျဲးအတၢ်ဂ့ၢ်ကိကအိၣ်တမံၤမၤဒါအဂီၢ် န့ၣ်လီၤ.

တၢ်ဂ့ၢ်တၢ်ကျိၤလၢအကမၢ် COVID-19 အကသံဉ်ဒီသဒါအံၤဟ့ၣ်န့ၣ်ဒီး COVID-19 အဟံလီၤ.

တၢ်ဂ့ၢ်နီၢ်နီၢ် ကသံဉ်ဒီသဒါလၢတၢ်ဟ့ၣ်လံတၢ်ပျဲလၢအိးစၢၤတြၢလယါအပူၤခဲလၢန့ၣ်တအိၣ်ဒီးဘဲရးစံအသမူ လၢအပူၤန့ၣ်ဘၣ်. တၢ်အံၤအခီပညီန့ၣ်ကသံဉ်ဒီသဒါဟ့ၣ်န့ၣ်ဒီး COVID-19 အဟံတသ့ဘၣ်. တၢ်ဆဲးဒီးသဒါသးဒီး COVID-19 အကသံဉ်ဒီသဒါအတၢ်ဘၣ်ဒိဘၣ်ထံးတနီၤ, လၢအဒိဒံသိး တၢ်လိၤကိၢ်ဒီး တၢ်လီၤဘျဲးလီၤတီၤန့ၣ်လီၤကလိာ်အသးဒီး COVID-19 အတၢ်ဆါအပနီၣ်တဖၣ်န့ၣ်လီၤ. တၢ်ဆါအပနီၣ်သ့ၣ် တဖၣ်အံၤန့ၣ်ညါန့ၣ်မၤအသးဒီးမ့ၢ်တၢ်အပနီၣ်တခါလၢနီၢ်ခိအံၤသ့ၣ်ထီၣ်တၢ်ဒီသဒါထီဒါဘဲရးစံလၢအဒုးကဲထီၣ် COVID-19 န့ၣ်လီၤ.

တၢ်အံၤညါန့ၣ်ယံာ်တၢ်ဆါကတီၢ်အစ့ၤကတၢ် ၂ နွံလၢနီၢ်ခိကစးထီၣ်သ့ၣ်ထီၣ်ဂံၢ်တြီဆါတၢ်ဆါ (တၢ်ဒီသဒါထီဒါ ဘဲရးစံလၢအဒုးကဲထီၣ် COVID-19) ဖဲဆဲးကသံဉ်ဒီသဒါတဖျၢၣ်စုာ်စုာ် ဝံၤအလီၢ်ခဲန့ၣ်လီၤ.

တၢ်အံၤအခီပညီန့ၣ်တၢ်အိၣ်သးလၢပုၤတၢ်ကၠာၣ်ကူဘၣ်ကံးဒီး COVID-19 ထဲဒၣ်တချုးအဆဲးကသံၣ်မ့တမ့ၢ်
ဖဲဆဲးကသံၣ်ဝံၤအလီၢ်ခံတစီၢ်ဖိဒီးဆူးဆါထီၣ်သ့န့ၣ်လီၤ.

တၢ်အိၣ်သးလၢပုၤတၢ်ကၠာၣ်ကူဘၣ်တၢ်ဆါအဃၢ်လၢအမ့ၢ် COVID-19 န့ၣ်သ့ဝဲဒၣ်ဖဲအမ့ၢ်ဆဲးဒီသဒါအသးလၢ
လၢပုၤပုၤအခါဒၣ်လဲၣ်, သန့က့တၢ်အိၣ်သးဒ်အံၤကကဲထီၣ်န့ၣ်ဆဲးစ့ၤဝဲဒၣ်ဒိၣ်မးလီၤ.

တၢ်အံၤအကါဒိၣ်ဝဲဒၣ်လၢနမၤန့ၢ်ကသံၣ်ခံပျၢၣ်လၢကံးဒီးမၤလီၤတၢ်လၢနအိၣ်လီၤဖျီၣ်န့ၣ်သးဒီးမၤကွၢ်န့ၣ်သးဖဲနမ့ၢ်အိၣ်
ဒီး COVID-19 အတၢ်ဆါပနီၣ်တခါလၢလၢအခါန့ၣ်လီၤ.

တၢ်ဂ့ၢ်တၢ်ကျိၤလၢအကမၢ် COVID-19 အကသံၣ်ဒီသဒါအံၤ "လီၤသဘျူး"အသးသ့ဒီးမၤဘၣ်ကူ
ဘၣ်ကံးပုၤလၢတဆဲးဒီသဒါ အသးတဖၣ်န့ၣ်သ့လီၤ.

တၢ်ဂ့ၢ်နီၢ်နီၢ် COVID-19 အကသံၣ်ဒီသဒါအံၤ"တလီၤသဘျူး"လၢအကမၤဘၣ်ကူဘၣ်ကံးပုၤလၢအတဆဲးဒီသ
ဒါအသးတဖၣ်န့ၣ်တသ့ဘၣ်. ကဲထီၣ်တသ့ဘၣ်. တၢ်လီၤသဘျူးဒ်န့ၣ်တဖၣ်ကဲထီၣ်သ့ထဲဒၣ်လၢကသံၣ်ဒီသဒါ
လၢ အသ့ဝဲဒၣ်ဘဲရးစံအက့ၢ်အဂီၢ်လၢအသမူဒီးအစၢ်လီၤတဖၣ်န့ၣ်လီၤ. COVID-19 အကသံၣ်ဒီသဒါလၢ
တၢ်ပျဲအီၤလၢတၢ်ကသူအီၤလၢအီးစၢ်တြၢလယါနီၢ်တမံၤန့ၣ်တအိၣ်ဒီးခိၣ်ရိၣ်န့ၣ်အက့ၢ်အဂီၢ်လၢအမူတဖၣ်န့ၣ်ဘၣ်.

တၢ်ဂ့ၢ်တၢ်ကျိၤလၢအကမၢ် COVID-19 အကသံၣ်ဒီသဒါတထီၣ်ဒါဝဲဒၣ်ခိၣ်ရိၣ်န့ၣ်ဘဲရးအကလုာ်
လၢအပျီၣ်လဲအသးန့ၣ်ဘၣ်.

တၢ်ဂ့ၢ်နီၢ်နီၢ် ဘဲရးစံခဲလၢန့ၣ်ပျီၣ်လဲအသးလီၤ. COVID-19 သန့က့တလီၤဆီဘၣ်ဒီးဘၣ်တၢ်ဟံၣ်ဖျါထီၣ်လံ
အီၤလၢ မံဒယၣ်တဖၣ်အပူၤဖဲအတယံာ်ဒဲးဘၣ်လၢအဘၣ်ထွဲဒီးဘဲရးစံအကလုာ်လၢအသီတဖၣ်န့ၣ်လီၤ.
တၢ်အံၤအခီပညီတမ့ၢ်ဝဲဒၣ်လၢကသံၣ်ဒီသဒါတဖၣ်တတုၤလီၤတီၤလီၤဝဲဒၣ်လၢတၢ်ဆါအဃၢ်အကလုာ်အသီအ
ဂီၢ်န့ၣ်ဘၣ်.

ကသံၣ်ဒီသဒါခဲလၢလၢအခဲအံၤဘၣ်တၢ်ဟ့ၣ်လံတၢ်ပျဲန့ၣ်တၢ်သူအီၤလၢအီးစၢ်တြၢလယါဒီးထံကီၢ်လၢအဂၤတဖၣ်
အပူၤဒုးန့ၣ်ဖျါဝဲဒၣ်လၢကသံၣ်အံၤမၤတၢ်တုၤလီၤတီၤလီၤလၢတၢ်ဒီသဒါဝဲဒၣ်တၢ်ဆူးဆါထီၣ်အဒိၣ်အမ့ၢ်လၢ
SARS-CoV-2 ဘဲရးစံအကလုာ်တခါလၢလၢအအိၣ်ထီၣ်ဝဲဒၣ်ခဲအံၤတဖၣ်အဂီၢ်န့ၣ်လီၤ.

TGA ကကွၢ်ဟ့ၣ်တၢ်ဂ့ၢ်တခါအံၤဘျူးဘျူးတံၢ်တံၢ်ဒ်တၢ်လၢအဘၣ်ထွဲဒီးအဝဲသ့ၣ်အတၢ်ဟ့ၣ်တၢ်ပျဲဒီးတၢ်ကွၢ်ဟ့ၣ်
တၢ်အတၢ်မၤအကျိၤအကွၢ်အသီးဆူညါန့ၣ်လီၤ. တၢ်အံၤဘၣ်တဘၣ်အခီပညီမ့ၢ်ဝဲပုၤကမ့ၢ်တဖၣ်ကလိၣ်ဘၣ်
တၢ်ဆဲးဆူၣ်ထီၣ်ကသံၣ်ဒီသဒါဒ်သိးဒီးခၢ်အ့ၣ်တံၢ်တၢ်ဆါဒီးတၢ်ကူဖးထီတဖၣ်,မ့တမ့ၢ်အခီပညီကမ့ၢ်ဝဲပုၤကလိၣ်
ဆဲးဒီသဒါပသး အသီတဘျီ-ဒ်ပမၤန့ၢ်တီးကွၢ်ကသံၣ်ဒီသဒါတနံၣ်စ့ၣ်စ့ၣ်အဂီၢ်အသိးန့ၣ်လီၤ. ပုၤယုသ့ၣ်ညါမၤ
လီၤတၢ်ဖိတဖၣ်ဃိထံသ့ၣ်ညါဒီးတၢ်ဂ့ၢ်တခါအံၤ,သန့က့အဝဲသ့ၣ်သ့ၣ်ညါဝဲဒၣ်လၢဘဲရးစံအံၤတပျီၣ်လဲအသးဒ်
လၢလၢပုၤပုၤတုၤဒၣ်လဲၣ်လၢကသံၣ်ဒီသဒါလၢတၢ်ထူးထီၣ်အခဲအံၤတခါတမၤတၢ်လၢအဂီၢ်ဘၣ်အပတီၢ်ဘၣ်န့ၣ်
လီၤ.

တၢ်ဂ့ၢ်တၢ်ကျိၤလၢအကမၤ ပုၤလၢအဒီးန့ၢ်ဘၣ် COVID-19 ဒီးဘျီက့ၤဝဲဒၣ်တဖၣ်တလိၣ်ဆဲးဒီသဒါ အသးဘၣ်.

တၢ်ဂ့ၢ်နီၤနီၤ ဖဲန့ၢ်ဒီးန့ၢ်ဘၣ် COVID-19, တၢ်ဟ့ၣ်ကူၣ်ဝဲဒၣ်လၢန့ၢ်ကြၢၤမၤန့ၢ် COVID-19 အကသံၣ်ဒီသဒါဖဲ ဆူးဆါထီၣ်ဒီး COVID-19 ဝံၤအလီၢ်ခဲၣ် ၆ လၢန့ၣ်လီၤ.

န့ၢ်ဆၢၣ်အတၢ်ဘၣ်ကူၣ်ဘၣ်ကံၤဒီး SARS-CoV-2 ဘဲရၢးစံအဃာ် မၤဟူၤဂဲၤထီၣ်ဂံၢ်တြီဆၢတၢ်ဆါလၢအကဟ့ၣ်တၢ် ဒီသဒါထီၣ်ဒါတၢ်ဘၣ်ကူၣ်ဘၣ်ကံၤဒီးတၢ်ဆါအဃာ်တနီၤသန့က့ၢ်ဂံၢ်တြီဆၢတၢ်ဆါအတၢ်ဂံၢ်ဆူၣ်လၢအခီဆၢတၢ် ဆါအဃာ်ဒီးအတၢ်ဆါကတီၢ်လၢအကဒီသဒါယံၣ်ထဲလဲၣ်န့ၣ်တၢ်ယုၤသ့ၣ်ညါအီၤဆူၣ်ညါရၢ်ရၢ်လၢဟီၣ်ခိၣ်ဒီတဘျီ န့ၣ်လီၤ.

မ့ၢ်လၢတၢ်အိၣ်ဆူၣ်အိၣ်ချ့အတၢ်လီၤပျံၤအဒိၣ်အမ့ၢ်လၢအဘၣ်ထွဲဒီး COVID-19 အယီၤဒီးမ့ၢ်လၢတၢ်ဘၣ်ကူ ဘၣ် ကံၤက့ၤဒီးတၢ် ဆါအဃာ်ဒီးဆူၣ်ညါတၢ်ဆါအတၢ်ရၢၤလီၤအသးန့ၣ်ကဲထီၣ်အသးဒီးတၢ် ဆါအဃာ်အံၤအယီၤ, ပုၤလၢ အဒီးန့ၢ်ဘၣ် COVID-19 လိၣ်ဘၣ်ဒီး COVID-19 အကသံၣ်ဒီသဒါလၢတၢ်ကမၤဆူၣ်ထီၣ် န့ၢ်ဂံၢ်တြီဆၢတၢ်ဆါ အသန့လၢအနီၤခိၣ်အပူၤန့ၣ်လီၤ.

အီးစတြဲလယါကသံၣ်ကသီအတၢ်ခီဆါ

တၢ်ဂ့ၢ်တၢ်ကျိၤလၢအကမၤ အီးစတြဲလယါမၤန့ၢ်ဟံၣ်ဃာ်ကသံၣ်ကသီအပီးအလီၢ်ဒီးတၢ်လိၣ်တၢ်လဲး တဖၣ်(ဖဲးပျဲန့ၣ်လီၤဟးထီၣ်ကလံၤ, နီၣ်ကျၢၢ်ဘၢမဲၣ်တဖၣ်, တၢ်မၤကွၢ်အပီးအလီၢ်တဖၣ်)လၢလၢပဲၤပဲၤတ န့ၢ်ဘၣ်.

တၢ်ဂ့ၢ်နီၤနီၤ

ပအိၣ်ဒီးနီၤတဂၤတၢ်ဒီသဒါအပီးအလီၢ်အါဂီၢ်ဂီၢ်လၢအအိၣ်ဝဲဒၣ်လၢအီးစတြဲလယါအပူၤ, တၢ်ထူးထီၣ်အါထီၣ် အီၤလၢအီးစတြဲလယါအပူၤဒီးလၢတၢ်ရၢၤလီၤအီၤလၢအီးစတြဲလယါအပူၤထီၣ်ဘိန့ၣ်လီၤ.

တၢ်ဟ့ၣ်ကူၣ်ဟ့ၣ်ဖးအကမံးတံၢ်လၢအီးစတြဲလယါအပဒိၣ်, ဟံၣ်ဃာ်အီးစတြဲလယါတၢ်ဆူးတၢ်ဆါလၢအဘၣ်ကူ ဘၣ်ကံၤတၢ်သ့အဟ့ၣ်ယဲၤဘျးစဲ (Communicable Diseases Network Australia) ဒီး ကမ့ၢ်အတၢ်အိၣ် ဆူၣ်အိၣ်ချ့တၢ်မၤကွၢ်အဒီးအဟ့ၣ်ယဲၤဘျးစဲ (Public Health Laboratory Network) ထံၣ်လိာ်အသးခဲအံၤခဲ အံၤလၢတၢ်ကသမံသမိးက့ၤတၢ်န့ၣ်လီၤဘၣ်ဃးဒီး COVID-19 အတၢ်မၤကွၢ်အတၢ်လိၣ်ဘၣ်တဖၣ်, လၢတၢ်က မၤလီၤတံၢ်ဝဲဒၣ်တၢ်မၤကွၢ်လၢအလီၢ်အိၣ်ဝဲဒၣ်တဖၣ်အံၤတၢ်မၤအီၤလၢတၢ်ကဆီၣ်ထွဲပကမ့ၢ်အတၢ်အိၣ်ဆူၣ်အိၣ် ချ့အတၢ်ခီဆါဝဲဒၣ် COVID-19 တၢ်ဆါသတြီၣ်, မၤလီၤတံၢ်တၢ်မၤန့ၢ်သ့တၢ်ခွဲးယာ်ဒီးတၢ်မၤန့ၢ်တၢ် မၤကွၢ်အပီးအ လီၢ်တဖၣ်, နီၣ်တဂၤတၢ်ဒီသဒါအပီးအလီၢ်ဒီးကသံၣ်ကသီအပီးအလီၢ်လၢအဂၤတဖၣ်ဆူၣ်ညါန့ၣ်လီၤ.

တၢ်ဂ့ၢ်တၢ်ကျိၤလၢအကမၤ အီးစတြဲလယါအတၢ်ဆါဟံၣ်တဖၣ်ကွၢ်ဆၢၣ်မဲၣ်လဲၤခီဖျိဝဲဒၣ် COVID-19 အတၢ်တၢ်လၢအအါထီၣ်ဝဲဒၣ်တသ့တန့ၢ်ဝဲဘၣ်.

တၢ်ဂ့ၢ်နီၤနီၤ

အီးစတြဲလယါအံၤအိၣ်ဒီးတၢ်အိၣ်ဆူၣ်အိၣ်ချ့အသန့လၢအချူးဟီၣ်ခိၣ်အပတီၢ်ထီၣ်လၢတၢ်ဆီလီၤဟံၣ်လီၤလံၤအီၤ

လၢတၢ်ကတုၤထီၣ်တၢ်လိာ်ဘၣ်ဆူညါအခါဖဲ COVID-19 တၢ်ဆါသတြိာ်လဲၤတၢ်အခါဖဲအလီၤမ့ၢ်အိၣ် သပှၢ်တၢ်အခါန့ၣ်လီၤ.

တၢ်အံၤဟံၣ်ဃုာ်တၢ်ထၢန့ၣ်လီၤအခါထီၣ်တၢ်ဆါဟံၣ်အလီၤမံၤတဖၣ်,ကသံၣ်ကသီအပီးအလီၤ,တၢ်သူတၢ်စွဲတဖၣ်ဒီးက သံၣ်ကသီအပုၤမၤတၢ်ဖိလၢအအိၣ်ဟဲဒဲဒဲလၢအီးစတြိလယါအပဒိၣ်,ကီၢ်စဲၣ်ဒီးဟီၣ်ကဝီၤဒိၣ်အပဒိၣ်ဒီးတၢ်အိၣ် ဆူၣ်အိၣ်ချ့အကရၢကရိလၢတဘၣ်ဃးဒီးပဒိၣ်အတၢ်မၤဃုာ်မၤသကိးတၢ်န့ၣ်လီၤ.

တၢ်မၤကွၢ်ဒီးတၢ်ကူစါယါဘျါ

တၢ်ဂ့ၢ်တၢ်ကျိၤလၢအကမၢ် Hydroxychloroquine, ivermectin, doxycycline, ဒီး zinc တဖၣ် န့ၣ်ပူၤဖျဲးဒီးတုၤလီၤတီၤလီၤဝဲဒဲဒဲလၢ COVID-19 အတၢ်ကူစါယါဘျါဒီး,မ့တမ့ၢ်တၢ်မၤဘျါကူ တၢ်တဖၣ်အဂီၢ်လီၤ.

တၢ်ဂ့ၢ်နီၢ်နီၢ် အီးစတြိလယါအပဒိၣ်အံၤကွၢ်ဟ့ၣ်ဝဲဒဲဒဲ COVID-19 အတၢ်ကူစါယါဘျါဒီးတၢ်မၤဘျါကူတၢ် အတၢ်ဃုသ့ၣ်လၢအအိၣ်လၢဟီၣ်ခိၣ်ဒိတဘၣ်န့ၣ်လီၤ. COVID-19 အကသံၣ်ဒိသဒါကဲဝဲဒဲဒဲဒီးကျိၤကွၢ်အတုၤ လီၤတီၤလီၤတဘိလၢတၢ်ကဒိသဒါတၢ်အိၣ်ထီၣ်ဒီး COVID-19 အတၢ်ဆါအပနီၣ်တဖၣ်ဒီးဒိသဒါထီၣ်ဒါတၢ် ဆူးတၢ်ဆါလၢအဒိၣ်အမုၢ်န့ၣ်လီၤ.

တၢ်အုၣ်သးလၢတၢ်ကဆိၣ်ထွဲတၢ်သူဝဲဒဲဒဲ ivermectin, doxycycline ဒီး zinc (သူထဲတမံၤမ့တမ့ၢ်သူခံမံၤလၢက) လၢတၢ်ကဒိသဒါမ့တမ့ၢ်ကူစါ COVID-19 န့ၣ်ကတီၢ်အံၤတအိၣ်လၢလၢပုၤပုၤဒီးဘၣ်.

အီးစတြိလယါထံကီၢ် COVID-19 ကသံၣ်ဒါးအတၢ်မၤကွၢ်အတၢ်အုၣ်သးအပုၤမၤတၢ်ကရူၢ် (Australia's National COVID-19 Clinical Evidence Taskforce) တဟ့ၣ်ကူၣ်ဝဲဒဲဒဲတၢ်သူ hydroxychloroquine, ivermectin, doxycycline မ့တမ့ၢ် zinc လၢတၢ်ကူစါဝဲဒဲဒဲ COVID-19 န့ၣ်ဘၣ်.

တၢ်သူဝဲဒဲဒဲ hydroxychloroquine (ဟံၣ်ဃုာ်ဒီး zinc မ့ၢ်ဂ့ၢ်တဟံၣ်ဃုာ်မ့ၢ်ဂ့ၢ်) လၢတၢ်ကူစါဝဲဒဲဒဲ COVID-19 န့ၣ်တၢ်တဟ့ၣ်ကူၣ်အီၤလၢတၢ်မၤကွၢ်လၢအအိၣ်ဒီးတၢ်သကဲာ်ပဝးအသနီၣ်လၢတၢ်ပျဲအီၤလၢတၢ်မၤအီၤလၢတလဲၤဒ် ညီၣ်န့ၣ်လုာ်လၢအိၣ်အသိးအချၢန့ၣ်ဘၣ်. Hydroxychloroquine အံၤတၢ်သ့ၣ်ညါဝဲဒဲဒဲဂ့ၢ်ဂ့ၢ်လၢအအိၣ်ဒီးတၢ် လီၤပျဲလၢအဒုးကဲထီၣ်သးဖျါကလံၤဘၣ်,မဲာ်ချ့ဘၣ်ဒိဒီးသွံၣ်အကျါအံၤသ့ၣ်ဆါအသဟီၣ်အပတီၢ်လီၤမၤကွၢ်ဒိၣ် ဒိၣ်မုၢ်မုၢ်(တၢ်အိၣ်သးလၢအသးသပုၤဘၣ်အသးသ့လီၤ.)

တၢ်ဂ့ၢ်တၢ်ကျိၤလၢအကမၢ် PCR (polymerase တၢ်ဘျးစဲအတၢ်ခီဆါတၢ်) မၤကွၢ်ဝဲဒဲဒဲလၢတၢ်က ဖီၣ်န့ၣ် COVID-19 န့ၣ်တၢ်နာ်အီၤတသ့ဘၣ်ဒီးန့ၣ်ဖျါတၢ်လီၤဆီလၢခိၣ်ရိန့ၣ်ဘဲရးစံးဒီးတၢ်ဆူးတၢ်ဆါ အဂၤတဖၣ်အဘၢၣ်စၢၤတသ့ဘၣ်,အဒိၣ်သိးညီၣ်န့ၣ်တၢ်ဘၣ်တမ့ၢ်ဒီးတီးကွတဖၣ်န့ၣ်လီၤ.

တၢ်ဂ့ၢ်နီၢ်နီၢ် Polymerase တၢ်ဘျးစဲအတၢ်ခီဆါတၢ် (PCR) တၢ်မၤကွၢ်တဖၣ်န့ၣ်တၢ်ဟံၣ်ပနီၣ်အီၤဒ်အကဲပီး လီၤစုကဝဲလီၤဆီဒဲဒဲတၢ်လၢလၢကဃုထံၣ်န့ၣ်တၢ်ဆါဒီးတၢ်နာ်အီၤသ့လီၤ. PCR အတၢ်မၤကွၢ်တဖၣ်န့ၣ်ဖီၣ် န့ၣ်တၢ်ဆံးဆံးဖိဒဲဒဲလဲၤသ့ဒီး ထံၣ်န့ၣ် nucleic acid လၢအညီၣ်န့ၣ်အိၣ်ဝဲဒဲဒဲဒီး SARS-CoV-2 အဘဲရးစံးလၢ တၢ်ကသါထီၣ်ကသါလီၤအဒိလၢတၢ်ဟံးန့ၣ်အီၤအပူၤန့ၣ်သ့လီၤ. COVID-19 PCR အတၢ်မၤကွၢ်တဖၣ်န့ၣ်

တၢ်ထုးထီၣ်အီၤလၢကကွၢ်ဃုဒီးမၤဒိၣ်ထီၣ်တၢ်ပညိၣ်လီၤအလီၢ်တဖၣ်လၢအဘၣ်ထွဲဒီးတၢ်ဆါအယၢ်အစၢၤအသ့ၣ်
လၢအလီၤဆီဝဲဒၣ်လၢ SARS-CoV-2 အဂီၢ်န့ၣ်လီၤ. တၢ်မၤကွၢ်တအိၣ်နီၣ်တခါလၢအဘၣ်ဝဲဒၣ် ၁၀၀
မုၢ်ကယၤန့ၣ်ဘၣ်, သန့က့ COVID-19 အတၢ်မၤကွၢ်တဖၣ်လၢတၢ်သ့အီၤလၢအီးစတြဲလယါအပူၤန့ၣ်ကဲ
တၢ်လီၤလီၤဆီဆါတၢ်ကွၢ်တၢ်ဆါအယၢ်အံၤအဂီၢ်ဒီးဖဲတၢ်မၤကွၢ်လၢအဂၤတမံၤလၢလၢအဂီၢ်တၢ်အိၣ်သးလၢအ
ကထုးထီၣ်ဟ့ၣ်တၢ်အစၢၤလၢအအိၣ်ဒီးတၢ်ဆါအယၢ်န့ၣ်တညီၣ်န့ၣ်ကဲထီၣ်ဘၣ်. တၢ်အံၤဘၣ်ဝဲဒၣ်လၢ PCR
အတၢ်မၤကွၢ်အံၤဘၣ်တဘၣ် ကထုးထီၣ်တၢ် အစၢၤလၢအမ့ၢ်တၢ်အိၣ်ဒီး COVID-19 အယၢ်ဖဲတၢ်ဘၣ်ကူဘၣ်
ကံၤအဆၢကတီၢ်မ့ၢ်တလၢကွၢ်အလီၢ်ခဲဒၣ်လဲၣ်န့ၣ်သ့လီၤ. တၢ်အံၤမ့ၢ်လၢတၢ်ဆါအယၢ်လၢအဘၣ်ကူဘၣ်ကံၤတၢ်တ
သ့အံၤအိၣ်ဒီးဝဲဒၣ်လၢပုၤဆါအနီၢ်ခိအပူၤအယိန့ၣ်လီၤ.

ပုၤတနီၤနီၤနီၤပၢၢ်ကမၣ်ဝဲဒၣ်တၢ်ဆီတလဲလၢတၢ်မၤကွၢ်အတၢ်ဟ့ၣ်ကူၣ်လၢအအိၣ်ဟဲဝဲဒၣ်လၢယုၣ်နဲးတဲးစတုးအ
လီၢ်ခါသးလၢတၢ်ဖိၣ်ဂၢၢ်ဒီးဒိသဒါတၢ်ဆူးတၢ်ဆါလၢအဟ့ၣ်ထီၣ်တၢ်ဟ့ၣ်ကူၣ်လၢတၢ်သ့ဝဲဒၣ် PCR အတၢ်မၤ
ကွၢ်တဖၣ် လၢအထၢန့ၣ်လီၤသ့ဃုာ်တၢ်လၢအဒုးကဲထီၣ်တၢ်ဆူးတၢ်ဆါသ့ အတၢ်ပညိၣ်လီၤ တဖၣ်လၢတၢ်ဆါအ
ယၢ်လၢအလီၤဆီလီၢ်အသးလၢအဒုးကဲထီၣ်ကလံၤကျိၤတၢ်ဘၣ်ကူဘၣ်ကံၤတဖၣ်အဂီၢ်န့ၣ်လီၤ. အဒိန့ၣ်, တၢ်
မၤကွၢ်သ့ၣ်တဖၣ်အံၤထီၣ်န့ၣ်တၢ်ဘၣ်ကူၣ်ဘၣ်ကံၤဒိသိးဒီး COVID-19 ဒီးတိးကွၢ်လၢတၢ်ဆါကတီၢ်တဘျီဃီဒီး
တဲတၢ်လီၤဆီလၢတၢ်ခဲမံၤအံၤအဘၣ်စၢၤသ့ဝဲဒၣ်ဘၣ်ဘၣ်န့ၣ်လီၤ. မ့ၢ်လၢပုၤလၢအအိၣ်လၢကလံၤစိးတၢ်လီၢ်
တဖၣ်န့ၣ်လီၤဆူတၢ်ဂီၢ်ခါဃုာ်ဒီးကလံၤကျိၤတၢ်ဘၣ်ကူဘၣ်ကံၤလၢအကရၤလီၤအသးအယိတၢ်အံၤအဂ့ၢ်အခါဘၣ်
ဝဲဒၣ်လၢတၢ်ကမၤတၢ်အံၤန့ၣ်လီၤ. တၢ်အံၤကဲထီၣ်အသးခဲအံၤခဲအံၤဒီးမ့ၢ်ပတီၢ်မ့ၢ်တၢ်ဖဲတၢ်မၤလၢအီး စတြဲလ
ယါအပူၤစးထီၣ်လၢ PCR တၢ်မၤကွၢ်အိၣ်ထီၣ်လၢအသ့သကိးတၢ်ပညိၣ်ကွၢ်ဃုတၢ်ဆါတဘျီခါန့ၣ်လီၤ.
လၢအီးစတြဲလယါအပူၤ, တၢ်ညီၣ်န့ၣ်သ့ဝဲဒၣ် PCR အတၢ်မၤကွၢ်တဖၣ်လၢအဖိၣ်တိးကွၢ်အဘဲရးစံတဖၣ်, ပၢ်ရၢ်
အတိးကွၢ်အဘဲရးစံတဖၣ်, ပုၤကူပုၤကညီမဲၣ်တၢ်ညၢၣ်မိအဘဲရးစံတဖၣ်, တၢ်သါထီၣ်သါလီၤစ့စံၣ်ထရဲအဘဲရး
စံဃုာ်ဒီးအဂၤတဖၣ်လၢအဟံၤဃုာ် ပုၤကညီအခိၣ်ရိန့ၣ်ဘဲရးစံလၢအရၤလီၤ အသးတချုး SARS-COV-2
န့ၣ်န့ၣ်ဝဲဒၣ်ဘၣ်ဘၣ်န့ၣ်လီၤ.

တၢ်ဂ့ၢ်တၢ်ကျိၤလၢအကမၣ် တၢ်မၤကွၢ်ပုၤခဲလၢကမၣ် ပတုၣ် COVID-19 အတၢ်ရၤလီၤအသးန့ၣ်
လီၤ.

တၢ်ဂ့ၢ်နီၢ်နီၢ် တၢ်မၤကွၢ်တၢ်ကတီၢ် COVID-19အတၢ်ရၤလီၤအသးဘၣ်န့ၣ်လီၤ.

တၢ်မၤကွၢ်ဃုတၢ်ဆါကဲတၢ်အခိၣ်သ့ၣ်လၢတၢ်ကမၣ်ပနီၣ်တၢ်ဆါသတြိၣ်တခါအံၤအဂ့ၢ်အကျိၤ, တၢ်ဒုးသ့ၣ်ညါပုၤဒီး
န့ၣ်တၢ်ဆါအယၢ်ဒီးတၢ်ရဲၣ်ကျဲၤပၢၤဆုၢ်တၢ်ထိးဘၣ်အိၣ်ဘူးဒီးလၢမၤလီၤစ့ၤကွၢ်ဘဲရးစံအတၢ်ရၤလီၤအသးန့ၣ်လီၤ.
COVID-19 အကသံၣ်ဒိသဒါအံၤမ့ၢ်ကျိၤကွၢ်အဂ့ၢ်ကတၢ် တဘိလၢတၢ်ကမၣ်ပတုၣ် COVID-19 အတၢ်ရၤလီၤ
အသးလၢပုၤတဝါအပူၤန့ၣ်လီၤ.

တၢ်မၤကွၢ်သးလၢ COVID-19 ဒီးအစၢၤအိၣ်ဖျါထီၣ်လၢ ဘဲရးစံအယၢ်တအိၣ်ဘၣ်ဆၣ်သန့က့တဘၣ်ဆိကမိၣ်
လၢ နဂီၢ်တၢ်လီၤပျံၤတအိၣ်ဘၣ်ဒီးတၢ်လီၤပျံၤလၢပုၤဂၤအဂီၢ်တအိၣ်ဘၣ်န့ၣ်တဂ့ၢ်. နမၤကွၢ်နသး COVID-19
ဒီးထံၣ်လၢတအိၣ်ဒီးအယၢ် ဖဲအခိၣ်ထံး သီသီဖဲအိၣ်ဘၣ်လၢ SARS-CoV-2 (ဘဲရးစံ လၢအဒုးကဲထီၣ်
COVID-19) ဒီးတချုးနအိၣ်ထီၣ်ဒီးတၢ်ဆါအပနီၣ်တဖၣ်အခါန့ၣ်သ့လီၤ.
လၢတၢ်န့ၣ်အယိအကါဒိၣ်နီၢ်မးလၢတၢ်ကမၣ်ဝဲဒၣ်တၢ်ကဆဲကဆိအလုၢ်အလုၢ်လၢအဂ့ၢ်ဒီးမၤနီၢ်ခိအတၢ်အိၣ်စီၤစ့ၤ

ယံလိာ်အသးဒီးလၢတၢ်ကအိၣ်ဆိးလၢဟံၣ်ဖဲ အိၣ်တဆူၣ်တချ့အခါန့ၣ်လီၤ. တၢ်မၤတၢ်ဒ်အံၤသ့ၣ်တဖၣ်အံၤ, ဃုာ်ဒီးတၢ်မၤကွၢ်လၢတၢ်ပညိၣ်လီၤအီၤန့ၣ်မၤစၢၤတၢ်လၢတၢ်ကဒိသဒါ COVID-19 ဒီးတၢ်ဆူးတၢ်ဆါလၢအဘၣ် ကူဘၣ်ကံတၢ်လၢအဂၤတဖၣ်အတၢ်ရၤလီၤအသးဒီးမၤစၢၤလီၤတၢ်ဝံတၢ်ယိးအယၢလၢအီးစၢၤတြၢလယါတၢ်အိၣ်ဆူၣ် အိၣ်ချ့အသန့အဖီခိၣ်န့ၣ်လီၤ.

တၢ်မၤကွၢ်ကဘၣ်ပညိၣ်လီၤတၢ်မူၢ်မူၢ်နီၢ်နီၢ်လၢတၢ်ကဒုးဖျိးကွံာ်တၢ်လၢအဘၣ်လၢတၢ်ပၤယာ်တၢ်ဆါသတြၢ်ဖဲဒီ သဒါတၢ်မၤကွၢ်အဒါဒီးတၢ်မၤကွၢ်အလီၢ်အကျဲအတၢ်မၤတၢ်သ့မၤတၢ်န့ၢ်အတၢ်အိၣ်ကၢအိၣ်ခိးန့ၣ်လီၤ.

အီးစၢၤတြၢလယါအပဒိၣ်ဟ့ၣ်ကူၣ်ဝဲဒၣ်လၢတၢ်ကသ့ဝဲဒၣ်တၢ်မၤကွၢ်အတၢ်မၤအကျဲခိၣ်သ့ၣ်တခါအံၤဆူၣ်ညါ, လၢအ ဟံၣ်ဃုာ်တၢ်ဖဲတၢ်မၤအလီၢ်တၢ်မၤကွၢ်အတၢ်ရဲၣ်တၢ်ကျဲၤလၢပုၤလၢတၢ်ဆါအပနီၣ်တအိၣ်အဂီၢ်, တၢ်မၤကွၢ်အံၤတၢ် ဒုးအိၣ်ထီၣ်အီၤလၢအအိၣ်ဒီးတၢ်တဲသကိးဃုာ်တၢ်ဒီးကမျါတၢ်အိၣ်ဆူၣ်အိၣ်ချ့အပဒိၣ်ပပုၤတဖၣ်န့ၣ်လီၤ. လၢတၢ်ဂ့ၢ်တၢ်ကျိၤဆူၣ်ညါလၢအဘၣ်ဃးဒီးအီးစၢၤတြၢလယါအပဒိၣ်အတၢ်အိၣ်ဆါထၢၣ်လၢတၢ်မၤကွၢ်အတၢ်ကွီၢ်လၢ အလဲၢ်လၢတၢ်တအိၣ်ဒီးတၢ်ဆါအယာ်အဂီၢ်, ဝံသးစူၤကွၢ်ဘၣ် [ဝဲၤကျိၤလၢတၢ်အိၣ်ဆူၣ်အိၣ်ချ့အဟ့ၢ်ယဲၤဘျးစဲ](#)န့ၣ် တက့ၢ်.

တၢ်ဂ့ၢ်တၢ်ကျိၤလၢအကမၢ် တၢ်မၤကွၢ်အပီးအလီၢ်တဖၣ်န့ၣ်အတဘၣ်ဘၣ်.

တၢ်ဂ့ၢ်နီၢ်နီၢ် လၢအီးစၢၤတြၢလယါအပူၤ, COVID-19 အတၢ်မၤကွၢ်န့ၣ်အါဒၣ်တၢ်တက့ၢ်ဘၣ်ဝဲဒၣ်န့ၣ်လီၤ. တၢ်မၤကွၢ်အကျိၤအကျဲခဲလၢတၢ်သ့အီၤလၢအီးစၢၤတြၢလယါအပူၤတၢ်မၤလီၤတံၢ်အီၤပုၤတၢ်ကွၢ်ထံဆိကမိၣ် တၢ်လၢလၢပုၤပုၤန့ၣ်လီၤ. တၢ်မၤကွၢ်သ့ၣ်တဖၣ်အံၤ TGA ကွၢ်စူၣ်အီၤ ဘူးဘူးတံၢ်တံၢ်ဆူၣ်ညါဒီးဒီဖျိ တၢ်မၤလီၤတံၢ် ကံၢ်စီအပတီၢ်အတၢ်ရဲၣ်တၢ်ကျဲၤတဖၣ်လၢတၢ်ဒုးဟံၣ်ဃုာ်ဆူၣ်အီၤလၢအတၢ်ဒုးအိၣ်ထီၣ်လံအီၤလီၤဆီဆီလၢ SARS-CoV-2 (ဘဲရးစံလၢအဒုးကဲထီၣ် COVID-19) အဂီၢ်န့ၣ်လီၤ.

လၢအီးစၢၤတြၢလယါအပူၤ, တၢ်မၤကွၢ်ဝဲဒၣ်ဖိလိၣ်မရဲးစံတၢ်ဘျးစဲအတၢ်ဒီဆါအတၢ်မၤကွၢ်(PCR)လၢအဘၣ်တၢ်မၤ အီၤလၢတၢ်မၤကွၢ်အဒါန့ၣ်မ့ၢ်တီၢ်ပတီၢ်ထီၣ်အတၢ်မၤကွၢ်လၢတၢ်သ့အီၤလၢတၢ်ကထံၣ်န့ၢ် SARS-CoV-2 အတၢ် ဘၣ်ကူဘၣ်ကံအိၣ်အမုၢ်လၢနီၢ်ခိအပူၤန့ၣ်လီၤ. လိၣ်ဘၣ်တၢ်ထၢဖျိၣ်တၢ်ကသါထီၣ်ကသါလီၤအဒိလၢ တၢ်က မၤဝဲဒၣ်တၢ်မၤကွၢ်န့ၣ်လီၤ. PCR အတၢ်မၤကွၢ်တဖၣ်န့ၣ်ဖိၣ်န့ၣ်တၢ်ဆဲးဆဲးဖိဒၣ်လဲာ်သ့ဒီး ထံၣ်န့ၢ် nucleic acid လၢအညီန့ၢ်အိၣ်ဝဲဒၣ်ဒီး SARS-CoV-2 အဘဲရးစံလၢတၢ်ကသါထီၣ်ကသါလီၤအဒိလၢတၢ်ဟံးန့ၢ်အီၤ အပူၤန့ၣ် သ့လီၤ.

တၢ်မၤကွၢ်စဲးဖီကဟ့ၣ်တမံၤလၢလၢအကဲတၢ်အသီလၢအီးစၢၤတြၢလယါအပူၤန့ၣ်လိၣ်ဘၣ် TGA တၢ်သမံသမိး မၤကွၢ်လီၤတံၢ်လီၤဆဲးဒ်သိးတၢ်ကမၤလီၤတံၢ်တၢ်မၤကွၢ်အစၢအကံၢ်အစီဒီးတၢ်န့ၢ်န့ၢ်အီၤသ့အပတီၢ်ဒီးတၢ်ပျဲလၢ တၢ်ကသ့အီၤပုၤတၢ်ဖိးသဲးစဲးန့ၣ်လီၤ. လၢတၢ်ဂ့ၢ်တၢ်ကျိၤလၢအံကတၢ်လၢအဘၣ်ဃးဒီး COVID-19 အတၢ်မၤကွၢ် တဖၣ်န့ၣ်တၢ်ထၢန့ၢ်လီၤယာ်အီၤလၢ အီးစၢၤတြၢလယါတၢ်မၤနီၣ်မၤဃါဘၣ်ဃးဒီးပီးလီလၢတၢ်ကူ စါယါဘျါတၢ် အဂီၢ်, ဝံသးစူၤလဲၤအိၣ်သကိးဘၣ် TGA အဟ့ၢ်ယဲၤဘျးစဲဖဲ www.tga.gov.auန့ၣ်တက့ၢ်.

တၢ်ကးတံၢ်တၢ်ဒီးနီၣ်ကျၢၢ်ဘၢမဲၣ်တဖၣ်

တၢ်ဂ့ၢ်တၢ်ကျိၤလၢအကမၤ "တၢ်ကးတံၢ်တၢ်"အဆၢကတီၢ်တခါကဟံၣ်ကတီၢ် COVID-19 အတၢ်ရၤလီၤအသးန့ၣ်လီၤ.

တၢ်ဂ့ၢ်နီၣ်နီၣ် တၢ်ကးတံၢ်တၢ် မၤစၢၤမၤစၢၤလီၤ COVID-19 အတၢ်ရၤလီၤအသးလၢပုၤတၢ်အပူၤအယုၣ် န့ၣ်သ့လီၤ.တၢ်ဟံၣ်လီၤတၢ်ဖိၣ်ဃံးတဖၣ်ဒီးတၢ်ကးတံၢ်တၢ်အဆၢကတီၢ်တခါဒီးမ့ၢ်ဝံၤတၢ်ထုးကွံာ်တၢ်ဖိၣ်ဃံးဒီးန့ၣ် လၢတၢ်ကကၤကၤဒါဆူ"ပညီၣ်တၢ်အိၣ်မူ"န့ၣ်တၢ်ဟံၣ်ကတီၢ် COVID-19 အတၢ်ရၤလီၤအသးခဲလၢခဲဆ့ၣ်ဘၣ်.

ကျိၤကွၢ်အဂ့ၢ်ကတၢ်တဘိလၢတၢ်ကမၤကဘၢလီၤ COVID-19 အတၢ်ရၤလီၤအသးန့ၣ်မ့ၢ်တၢ်ကမၤန့ၣ် COVID-19 အကသံၣ်ဒီသဒါ,ဖျိၣ်နီၣ်ကျၢၢ်ဘၢမဲၣ်တခါ,ပၤယၢၢ်နီၣ်ခိအတၢ်အိၣ်စီၤစ့ၤယံၤလီၤသး, တၢ်မၤစ့တၢ် ကဆဲၣ်ကဆီအလုၢ်အလၢအဂ့ၢ်ဒီးတၢ်ကသါထီၣ်ကသါလီၤအတၢ်ကဆဲၣ်ကဆီ,အိၣ်လၢဟံၣ်ဒီးမၤကွၢ်သးဖဲနတူၢ် ဘၣ်တၢ်တမ့ၢ်တလၢအခါန့ၣ်လီၤ.

ပုၤအါဒိအါဂၤလၢအအိၣ်ဒီး COVID-19 န့ၣ်အိၣ်ဒီးတၢ်ဆါအပနီၣ်လၢအစၢ်မ့ၢ်တမ့ၢ် အတၢ်ဆါပနီၣ်တအိၣ်ဝဲဒၣ် ဖဲအဘၣ်ကူဘၣ်ကတၢ်အဆၢကတီၢ်န့ၣ်ဘၣ်. တၢ်ဆၢကတီၢ်ဖုၣ်ဖုၣ်ခံၣ်န့ၣ်လၢတၢ်ကးတံၢ်တၢ်အခါန့ၣ်ကဲတၢ် လီၤပျံၤ လၢပုၤလၢတအိၣ်ဒီး COVID-19 အတၢ်ဆါပနီၣ်တဖၣ်ကရၤလီၤဘၣ်တၢ်ဆါအသးဆူပုၤအဂၤ အအိၣ်လၢအတၢ် သ့ၣ်ညါလၢအအိၣ်ဒီးတၢ်ဆါအသးဖဲတၢ်ကးတံၢ်ကွံာ်သးကတၢ်ဝဲဒၣ်ဝံၤအလီၤခံၣ်န့ၣ်လီၤ.

တၢ်ကးတံၢ်တၢ်တဖၣ် ဆီၣ်ထွဲစ့ၢ်ကီးကီၢ်စဲၣ်ဒီးဟီၣ်ကဝီၤဒိၣ်အပဒိၣ်တဖၣ်လၢကမၤဝဲဒၣ်တၢ် လူၤကွၢ်စ့ၣ်တၢ်ဆါ အတၢ်ရၤလီၤအသးန့ၣ်လီၤ. တၢ်အိၣ်ဆူၣ်အိၣ်ချ့အပုၤဝဲဒၣ်နီၣ်တဖၣ်ကကွၢ်ဟ့ၣ်ပုၤလၢအအိၣ်ထီၣ်ဒီးတၢ် ဆါတဖၣ် ကီးနံၤဒဲးလၢအိၣ်စ့ၣ်လၢအိၣ်ဒီးဖဲပုၤတၢ်အတၢ်ရၤလီၤအသးကဲထီၣ်ဝဲဒၣ်အလီၤန့ၣ်ဆူညါလီၤ. တၢ်ဟ့ၣ် ကူၣ်ဟ့ၣ်ဖးတဖၣ်တၢ်ကမၤအီၤလၢအဒီးသန့ထီၣ်လၢတၢ်အုၣ်သးလၢမ့ၢ်တၢ်ကလိၣ်ထုးထီၣ်တၢ်ဘျၢအသီတခါခါ မ့ၢ်တၢ်ဖိၣ်ဃံးအသီတခါခါန့ၣ်လီၤ. ပုၤကိးဂၤဒဲးကြၢၤမၤသ့ၣ်ညါသးဒီးကတီၢ်အံၤတၢ်ဖိၣ်ဃံးတဖၣ် ဒီဖျိတၢ် လဲၤအိၣ်သကိးဝဲဒၣ် www.australia.gov.au န့ၣ်လီၤ.

တၢ်ဂ့ၢ်တၢ်ကျိၤလၢအကမၤ နီၣ်ကျၢၢ်ဘၢမဲၣ်တဖၣ်န့ၣ်လၢတၢ်ကဒီသဒါထီၣ်ဒါ COVID-19 အဂီၢ်တတုၤ ထီၣ်ထီၣ်ဘးဘၣ်ဒီးမ့ၢ်တမ့ၢ်တပူၤဖျဲးဝဲဒၣ်လၢတၢ်ကသုအီၤဘၣ်.

တၢ်ဂ့ၢ်နီၣ်နီၣ် နီၣ်ကျၢၢ်ဘၢမဲၣ်တဖၣ်မ့ၢ်တၢ်ဖဲတၢ်မၤအခိၣ်သ့ၣ်တခါလၢတၢ်ကဆီၣ်တံၢ် COVID-19 အတၢ်ရၤလီၤ အသးန့ၣ်လီၤ. နီၣ်ကျၢၢ်ဘၢမဲၣ်တဖၣ်တၢ်ကြၢၤသ့အီၤဒဲးတၢ်လၢအဘၣ်ထွဲဒီးကျိၤကွၢ်ကျၢၢ်ဘၢတၢ်လၢ လၢဆဲး ဆုလၢအဟံၣ်ယုၣ်နီၣ်ခိအတၢ်အိၣ်စီၤစ့ၤ,တၢ်ဟးဆဲးတၢ်လီၤလၢပုၤအိၣ်အါ,တၢ်လီၤလၢအဘူးဒီးတၢ်အိၣ်ဘၣ်ဘူးဘူး, ကလံၤကလီၤန့ၣ်လီၤဟးထီၣ်ဂ့ၢ်,မၤကဆီၣ်စ့,ကျၢၢ်ဘၢနီၣ်စ့ၤကီၢ်ပူၤဖဲကဆဲးဒီးကူးအခါဒီးအဂၤဆူညါန့ၣ်လီၤ. နီၣ်ကျၢၢ်ဘၢမဲၣ်တခါတမၤပုၤဝဲဒၣ်နီၣ်ခိအတၢ်အိၣ်စီၤစ့ၤအတၢ်မၤတခါအဂီၢ်ဘၣ်.

နီၣ်ကျၢၢ်ဘၢမဲၣ်တဖၣ်မ့ၢ်တၢ်တြီၤဃာ်ယိယိဖိတခါလၢအမၤစၢၤဒီသဒါနတၢ်ကသါထီၣ်ကသါလီၤအဖျၢၣ်ဖိတဖၣ်အ သုတတုၤဆူပုၤအဂၤတဖၣ်အအိၣ်တဂ့ၢ်န့ၣ်လီၤ. တၢ်မၤလိတဖၣ်ဒုးန့ၣ်ဝဲဒၣ်လၢနီၣ်ကျၢၢ်ဘၢမဲၣ်တဖၣ်မၤစ့ၤလီၤ ထံအဖျၢၣ်ဖိကဖျိးဆူတၢ်ပျီဖဲတၢ်မ့ၢ်ဖျိၣ်ဃာ်အီၤလၢနီၣ်စ့ၤဒီးကီၢ်ပူၤအဖိခိၣ်အခါန့ၣ်လီၤ.ဒီးသန့ထီၣ်လၢအကလုာ်

အဖီခိပ်, နီဂ်ကျါဘါမဲာ်တဖှ်တၢ်သ့အီၤလၢတၢ်ကဒီသဒါဝဲ ဒၣ်ပုၤလၢအဆူၣ်အချ့တၢ်မ့တမ့ၢ်ဒီသဒါတၢ် ဘၣ်ကူဘၣ်ကံဆူညါန့ၣ်သ့လီၤ.

တၢ်အုၣ်သးလၢတၢ်ဖျိၣ်နီၣ်ကျါဘါမဲာ်တခါန့ၣ်တပူၤဖျဲးဘၣ်မ့တမ့ၢ်ဒုးကဲထီၣ်တၢ်ဂ့ၢ်ကီၤဒ်သိးဒီးအီးကစံၣ်က့ၣ်စ့ၤ လီၤမ့တမ့ၢ်မၤအါထီၣ်တၢ်ကသါန့ၣ်လီၤဘၣ်ခၢ်ဘိဒဲၣ်အီးစဲးတံ (CO₂) အပတီၢ်တဖှ်န့ၣ်တအိၣ်ဘၣ်. ပုၤဟ့ၣ် တၢ်အိၣ်ဆူၣ်အိၣ်ချ့အတၢ်ကွၢ်ထွဲကဟ့ၣ်ကယၢ်တဖှ်ဖျိၣ်ဝဲဒၣ်နီၣ်ကျါဘါမဲာ်လၢတၢ်ဆၢကတီၢ်ယံာ်ယံာ်လၢတ ဘျုးန့ၣ်ဒီးတၢ်ဂ့ၢ်ကီၤဒ်န့ၣ်တအိၣ်လၢအဝဲသ့ၣ်အဂီၢ်ဘၣ်န့ၣ်လီၤ.

တၢ်အိၣ်ဆူၣ်အိၣ်ချ့တၢ်ကွၢ်ထွဲကဟ့ၣ်ကယၢ်အပုၤမၤတၢ်ဖိခဲလၢ်ကြးလူၤပိာ်မၤထွဲတၢ်ပလီၢ်ပဒီလၢတၢ်ဆါအတၢ် ရၤလီၤအသးဒီးဒ်တၢ်ဟံပနီၣ်တီၤပတီၢ်လၢအဘၣ်တၢ်ဟံဖျါအီၤလၢအီးစတြဲလယါအတၢ်န့ၣ်ကျဲတဖှ်လၢတၢ်က ဒီသဒါဒီးဖိၣ်ဂၢၢ်တၢ်ဘၣ်ကူဘၣ်ကံလၢတၢ်အိၣ်ဆူၣ်အိၣ်ချ့အတၢ်ကွၢ်ထွဲကဟ့ၣ်ကယၢ်အပူၤအဂီၢ်န့ၣ်လီၤ.

National COVID-19 Clinical Evidence Taskforce ဟ့ၣ်ဝဲဒၣ်တၢ်ဟ့ၣ်ကူၣ်လၢတၢ်အၢၣ်လီၤ တူၢ်လိာ် သကိးအီၤလၢတၢ်အိၣ်ဆူၣ်အိၣ်ချ့တၢ်ကွၢ်ထွဲကဟ့ၣ်ကယၢ်အပုၤမၤတၢ်ဖိခဲလၢ်လၢအဟ့ၣ်ပုၤဆါဒီးတၢ်ကွၢ်ထွဲက ဟ့ၣ်ကယၢ်လီၤလီၤမ့တမ့ၢ်ဖိးမၤတၢ်လၢပုၤဆါ, ပုၤမၤန့ၣ်သ့တၢ်, ပုၤအိၣ်ပုၤဆိးတၢ်အလီၢ်အကျဲလၢနီၢ်တဂၤစုာ်စုာ်လၢ တၢ်တယၢ်ဆိကမိၣ်မ့တမ့ၢ်တၢ်တဲလီၤတံာ်လၢအအိၣ်ဒီး COVID-19 န့ၣ်ကြးအိၣ်ဒီးခွဲးယာ်လၢတၢ်ကမၤန့ၣ်သ့ P2/N95 တၢ်ကသါထီၣ်ကသါလီၤအပီးအလီၤတဖှ်န့ၣ်လီၤ.

မၤန့ၣ်သ့ဘၣ်ဟ့ၣ်ယဲၤဘျုးစဲတခါအံၤခဲအံၤခဲအံၤလၢတၢ်ကအိၣ်ဆိးမၤသ့ၣ်ညါသးဘၣ်ယးတၢ်ဂ့ၢ်ထီၣ်ပသီထီၣ်အခိၣ်သ့ၣ်လၢအ ဘၣ်ယးဒီးအီးစတြဲပဒိၣ်အတၢ်ခီဆၢဝဲဒၣ် COVID-19 အဂ့ၢ်န့ၣ်တက့ၢ်.
[SBS](#) အိၣ်စ့ၢ်ကီးဒီးတၢ်ဂ့ၢ်တၢ်ကျိၤတဘျုးမံၤလၢအဘၣ်ထွဲဒီး COVID-19 လၢန့ၣ်ကျိၣ်ဒၣ်န့ၣ်လီၤ.
န့ၣ်သ့ဝဲဒၣ်လီၤတဲစိစိာ်စုာ်အအဲးဖဲတဖှ်ဒီး
ဘရိၣ်စၢၣ်အတၢ်သးထီၣ်ထီၣ်ဆူညါတဖှ်လၢတၢ်ကကျိးထံပဒိၣ်အတၢ်ဂ့ၢ်တၢ်ကျိၤအဂီၢ်န့ၣ်သ့လီၤ.
ကွၢ်ယုဘၣ်တၢ်တခါလၢအဘၣ်လိာ်အသးဒီးန့ၣ်တၢ်လိာ်ဘၣ်တဖှ်တက့ၢ်.
လၢတၢ်ကမၤန့ၣ်တၢ်ဂ့ၢ်တၢ်ကျိၤဆူညါလၢအဲးကလံးအကျိၣ်အဂီၢ်, လဲၤအိၣ်သကိးဘၣ် www.australia.gov.au.